

DOI: 10.33663/0869-2491-2025-36-682-690

УДК 347.92

В. І. БАНДУРА,аспірант Інституту держави і права
імені В. М. Корецького НАН України*

ORCID: 0009-0004-2987-0437

КОРОТКИЙ ОГЛЯД СТАНУ НАУКОВОЇ РОЗРОБКИ ПРОБЛЕМИ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ГАРАНТІЙ ПРАВ СТОРІН У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

У статті аналізується сучасний стан наукової розробленості проблеми процесуальних гарантій прав сторін у цивільному судочинстві. Зазначається, що переважно правознавці досліджують процесуальні гарантії для обґрунтування авторської позиції з проблемних питань механізму забезпечення процесуальних гарантій функції правосуддя, реалізації принципів цивільного процесу та впливу на їхній зміст інформаційних технологій, цивільного процесуального статусу, процесуальних строків, процедур перегляду судових рішень і захисту прав та інтересів відповідача та низки інших. Є підстави стверджувати про наявність певної концептуальної основи для продовження осмислення цивільного судочинства та системного вдосконалення цивільного процесуального законодавства з позиції процесуальних гарантій прав сторін.

Ключові слова: процесуальні гарантії, принципи цивільного судочинства, ефективність правосуддя, Цивільний процесуальний кодекс України, судові процедури.

Bandura Volodymyr. A Brief Overview of the State of Scientific Development of the Problem of Procedural Guarantees of the Rights of Parties in Civil Proceedings

The article analyzes the current state of scientific development of the issue of procedural guarantees of the parties' rights in civil proceedings. It is noted that legal scholars mainly study procedural guarantees to substantiate their author's position on the problematic issues of the mechanism for ensuring procedural guarantees of the justice function, implementation of the principles of civil procedure and the impact of information technology on their content, civil procedural status, procedural deadlines, procedures for reviewing court decisions and protecting the rights and interests of the defendant, and a number of others. In this sense, we can talk about the existence of a certain conceptual basis for further comprehension of civil procedure and systemic improvement of civil procedure legislation from the perspective of procedural guarantees of the parties' rights.

Key words: procedural guarantees, principles of civil proceedings, efficiency of justice, Civil Procedure Code of Ukraine, court procedures.

* **Bandura Volodymyr**, Postgraduate Student of Koretsky Institute of State and Law of the NAS of Ukraine

Актуальність теми. Проблематика процесуальних гарантій прав сторін у цивільному судочинстві у вітчизняній правовій науці ще не була предметом комплексних наукових досліджень. Проте з огляду на еволюційний розвиток цивільного судочинства небезпідставною вбачається теза про те, що проблемні питання механізму реалізації процесуальних прав та обов'язків, принципів (засад) цивільного процесу, здійснення цивільної процесуальної діяльності не втрачають своєї актуальності й сьогодні.

Огляд літератури. До проблеми процесуальних гарантій прав сторін у цивільному судочинстві зверталися Ю. В. Білоусов, С. С. Бичкова, Н. Л. Бондаренко-Зелінська, А. І. Виноградова, О. В. Гетманцев, П. В. Гопкін, К. В. Гусаров, А. Г. Гулик, О. С. Захарова, В. В. Комаров, В. А. Кройтор, В. В. Круковес, О. О. Лабань, Д. Д. Луспеник, Ю. Д. Притика, І. О. Ізарова, Д. О. Менюк, А. Г. Полянський, Ю. Ю. Рябченко, Г. П. Тимченко, С. Я. Фурса, М. М. Ясинок та інші вітчизняні правознавці.

У цьому дослідженні ми лише стисло спинимося на окремих роботах учених-процесуалістів, які, на нашу думку, характеризують сучасний стан наукової розробленості проблеми процесуальних гарантій прав сторін у цивільному судочинстві.

Постановка проблеми дослідження. Одним із можливих напрямів законодавчої роботи є розробка та вдосконалення процесуальних гарантій прав сторін у цивільному судочинстві. Якісне реформування правосуддя у цивільних справах безпосередньо залежить від точного визначення необхідних процесуальних гарантій прав сторін, вимог до судової влади та цивільної процесуальної форми її здійснення.

Мета і завдання дослідження. Метою і завданням цього дослідження є огляд проблеми процесуальних прав сторін у цивільному судочинстві.

Виклад основного матеріалу. Сучасні дослідники при осмисленні проблеми процесуальних гарантій прав сторін у цивільному судочинстві акцентують увагу на такому.

Зокрема, А. І. Виноградова аналізує вплив інформаційних технологій на модернізацію принципів цивільного судочинства на прикладі гласності судового процесу. Демонструє домінуючі позиції щодо інформаційних технологій у контексті оновлення цивільного процесуального законодавства та зазначає, що їх потенціал повинен співвідноситися з процесуальними гарантіями цивільного процесу. Авторка дійшла висновку, що в сучасному суспільстві інформаційні технології є засобом модернізації принципів цивільного судочинства, які розвивають їх сутнісний зміст і сприяють появі нових процесуальних гарантій їх реалізації¹.

А. Г. Полянський у своїй науковій праці розкриває проблематику процесуальних гарантій забезпечення функції правосуддя. Дослідник приділяє увагу визначенню терміна «процесуальні гарантії» та досліджує актуальні питання реалізації інтересів учасників судового процесу. При цьому вчений аналізує концептуальні засади визначення поняття процесуальних гарантій,

виокремлює їхні сутнісні ознаки та формулює авторське визначення поняття процесуальних гарантій. Автор доходить висновку, що для досягнення цілей і справедливого вирішення справи в суді необхідні ефективні заходи та засоби їх забезпечення. Роль таких засобів виконує певна система гарантій, які спрямовані, з одного боку, на досягнення цілей та інтересів правосуддя, а з іншого – на охорону та захист прав і законних інтересів особи в судовому провадженні².

В. В. Круковес проведено ґрунтовний аналіз вітчизняних і зарубіжних наукових досліджень міжнародних стандартів цивільного судочинства. У своїй роботі дослідник порівнює поняття міжнародних стандартів цивільного судочинства з поняттям міжнародних стандартів інших галузей права та суміжними поняттями в межах цивільного судочинства, акцентує увагу на принципах міжнародного цивільного процесу та здійснює порівняльний аналіз із принципами вітчизняного цивільного судочинства.

Обґрунтовується необхідність розробити загальні принципи та правила, які відповідали б міжнародним загальноприйнятим стандартам для вирішення транснаціональних цивільно-правових спорів із метою вдосконалення та гармонізації національних стандартів і системи цивільного судочинства загалом. Міжнародні стандарти цивільного судочинства мають будуватися на загальних принципах судочинства, закріплених у відповідних міжнародних актах і рішеннях міжнародних судових інстанцій, а також містити типові механізми їх реалізації як мінімальних гарантій³.

С. В. Дяченко і Н. О. Зборовська здійснили дослідження концепту розумних строків розгляду справи судом. Розглядаючи судову практику застосування розумних строків і прецедентного права Європейським судом з прав людини (далі – ЄСПЛ), автори зазначають, що поняття «розумний строк судового розгляду» є оціночним поняттям, правовою аксіомою, що виникла на основі п. 1 ст. 6 Конвенції та рішень Європейського суду з прав людини щодо його тлумачення та становить ідеальну часову модель відправлення правосуддя.

Вчені вважають, що необхідно визначитись з тим, коли починається та закінчується перебіг розумних строків розгляду справи у суді. Відповідно до ст. 6 Конвенції у цивільних, господарських, адміністративних справах перебіг провадження розпочинається з моменту подання позову і закінчується винесенням остаточного рішення у справі⁴.

Наукова праця О. Бойка присвячена сучасним проблемам права на справедливий судовий розгляд. Правознавець аналізує різні теоретичні підходи щодо структуризації права на справедливий судовий розгляд та пропонує виокремлювати такі його структурні елементи: 1) забезпечувальний (попередній) елемент, що гарантує можливість користування цим правом (доступ до суду); 2) інституційні елементи (умова справедливості судового розгляду) – вимоги щодо створення і функціонування судової системи загалом та окремого суду зокрема (незалежний, безсторонній суд, створений на підставі

закону); 3) процесуальні (процедурні) елементи – загальні процесуальні вимоги щодо порядку і правил здійснення судочинства (змагальність процесу, рівність сторін, розумні строки, публічний розгляд, можливість закритого судового розгляду, публічне проголошення судового рішення, обґрунтованість та вмотивованість рішення, справедлива процедура); 4) спеціальні процесуальні елементи – додаткові процесуальні гарантії, які стосуються розгляду справ (достатність часу і можливостей для підготовки захисту); 5) легітимісний елемент – гарантії досягнення мети правосуддя, що забезпечує правову визначеність процесуальних відносин (остаточність рішення, його виконання)⁵.

Д. О. Менюк, аналізуючи положення нормативно-правових актів, а також практику, сформовану ЄСПЛ, стверджує, що перегляд судових рішень, що набрали законної сили, варто відносити до процесуальних гарантій здійснення завдань цивільного судочинства. Д. О. Менюк доводить, що процесуальні гарантії не можуть зводитись лише до прав учасників цивільного процесу. Слід дотримуватись широкого підходу до розуміння процесуальних гарантій, що включає у себе чинники як об'єктивних, так і суб'єктивних умов, які дають змогу особі забезпечити реалізацію своїх прав та законних інтересів. З огляду на це доцільно поділяти їх на загальні гарантії забезпечення цілей і завдань окремого судочинства та гарантії реалізації прав та інтересів учасників провадження. Тобто, оскільки процесуальні гарантії – це система процесуальних засобів, постає питання щодо співвідношення принципів цивільного судочинства та процесуальних гарантій у цивільному процесі⁶.

Д. Д. Луспенник обґрунтовує потребу осмислення певної реконструкції цивільного судочинства і нового погляду на сферу цивільного процесу. На думку правознавця, виключне значення для імплементації європейських правових цінностей має зміна парадигми цивільного процесу з його орієнтацією на ефективність цивільного судочинства. Автор звертає увагу на оновлений каталог основних засад (принципів) цивільного судочинства, пропонує розглядати принцип верховенства права як універсальний стандарт судового правотлумачення та правозастосування; ключові зміни, які стосуються інституту судової юрисдикції, найважливішими з яких є запровадження уніфікованого підходу до визначення видів юрисдикції у всіх процесуальних кодексах з точки зору застосування єдиних критеріїв її поділу, а також введення механізму вирішення конфлікту юрисдикцій; проблему зловживання процесуальними правами та можливі механізми протидії тощо.

У підсумку, на думку цитованого дослідника, сучасні правові реалії потребують орієнтації не лише на формалізм цивільного процесуального регулювання, а й на більш фундаментальні для ефективного судочинства цінності – органічну імплементацію загальноновизначених норм і принципів у сфері правосуддя, таких як право на судовий захист, право на справедливий судовий розгляд, принцип правової визначеності тощо⁷.

Метою дослідження І. О. Ізарової було наукове обґрунтування теоретичних засад концепції гармонізації цивільного процесу ЄС та України, визначення її шляхів та вироблення рекомендацій і пропозицій щодо реформування цивільного процесу України задля утвердження загальноєвропейських стандартів цивільного судочинства та забезпечення успішної інтеграції України до Європейського Союзу⁸.

Аналізуючи принципи транскордонного цивільного процесу, автор спирається на фундаментальних процесуальних гарантіях, провідних та рамкових принципах, що визначають хід судового процесу та конкретні важливі деталі судової процедури: доступ до суду; процесуальні гарантії (розумний строк, справедливий судовий розгляд, незалежний і неупереджений суддя); гарантії того, що рішення суду буде виконуватися⁹. Вчена наголошує, що основоположні засади верховенства права, права особи на судовий захист – невід’ємні гарантії європейських стандартів правосуддя, бо відображають спільні ідеї та уявлення про справедливе правосуддя. Це, зокрема, положення, в яких визначаються права особи на доступ до суду, правову допомогу, справедливий і публічний розгляд справ судом тощо. У чинному цивільному процесуальному законодавстві України відображені ті принципи цивільного судочинства, які є традиційними й віддзеркалюють суспільні погляди на справедливе правосуддя¹⁰.

О. С. Захарова провела дослідження системи процесуальних гарантій у цивільному процесі. Авторка акцентує увагу на необхідності розширення й удосконалення ефективних механізмів, що гарантують здійснення всього комплексу прав, закріплених на законодавчому рівні. Ця теза повною мірою стосується і процесуальних прав, визначених в ЦПК України, зокрема, права на справедливий суд.

Дослідниця обґрунтовує, що процесуальні гарантії в цивільному процесі необхідно розглядати як підпорядковане, невід’ємне явище механізму правового регулювання при здійсненні цивільного судочинства. У цьому сенсі процесуальні гарантії – це визначена Конституцією, ЦПК України, іншими законами України система забезпечення виконання процесуальних норм органами судової влади, іншими особами для забезпечення реалізації права на судовий захист у порядку цивільного судочинства, виконання процесуальних обов’язків учасниками цивільного процесу.

Зазначається, що система процесуальних гарантій у цивільному судочинстві має певні критерії. Практичне значення має поділ (класифікація) процесуальних гарантій на дві групи:

- 1) процесуальні гарантії, що безпосередньо визначені в правовій нормі;
- 2) гарантії, що виникають у процесі реалізації учасниками цивільного процесу і суду власної правосуб’єктності.

До першої групи гарантій належать гарантії, які розкривають сутність судової влади, побудову судової системи та її структуру, правосуб’єктність суб’єктів судової влади (визначені виключно в Конституції, законах України);

функціональні, які визначають порядок здійснення судочинства в державі (визначені Конституцією і процесуальними кодексами).

До другої групи процесуальних гарантій належать ті, які виникають внаслідок процесуальної діяльності суду, учасників процесу і мають вираження в індивідуальних актах суду в конкретній цивільній справі¹¹.

Ю. Ю. Рябенко у своїй науковій праці «Цивільний процесуальний статус як наукова категорія: перспективи впровадження у правотворчість та правозастосування» розкриває теоретичні засади широкого сенсу категорії «цивільний процесуальний статус» як наукової, з урахуванням розвитку засад принципу верховенства права, засад природного права, причому не тільки тих, що реалізуються у межах національної правової системи, а й тих, що отримали широке застосування на міжнародному рівні, зокрема – у практиці ЄСПЛ.

Обґрунтовується, що категорія цивільного процесуального статусу може сприйматись як у вузькому, так і у широкому сенсах. У вузькому сенсі ним є закріплена цивільним процесуальним законодавством сукупність цивільних процесуальних прав і цивільних процесуальних обов'язків. У широкому сенсі ним охоплюються також: положення щодо прав людини («*jus cogens*»), актуальні засади принципу верховенства права у цивільному судочинстві. Зміст поняття цивільного процесуального статусу має вихідне значення щодо подальшого розвитку гарантій реалізації цивільних процесуальних прав і цивільних процесуальних обов'язків (у правотворчому контексті), а також – тлумачення судом змісту цих прав та обов'язків у конкретних ситуаціях (у правозастосовному контексті)¹².

О. О. Лабань досліджено процесуальні гарантії захисту прав та інтересів відповідача в цивільному процесі, встановлено зміст поняття захисту прав та інтересів відповідача і засобів такого захисту, а також напрацьовано класифікацію таких засобів.

Процесуальні гарантії захисту прав та інтересів відповідача мають такі риси: вони повинні бути встановлені в цивільному процесуальному законодавстві як засоби, що забезпечують ефективне провадження у кожній справі; у таких нормах повинні бути прописані види процесуальних дій, допустимих для досягнення сприятливих цілей, на які спрямовані відповідні процесуальні гарантії.

Дослідник обґрунтовує доцільність визначення мирової угоди засобом захисту прав та інтересів відповідача, акцентує увагу на праві відповідача на скасування заходів по забезпеченню позову та вважає помилковою позицію національного цивільного процесуального законодавства, що, по суті, прирівнює вторинне зустрічне забезпечення до заміни засобів забезпечення позову, що обмежує відповідача у виборі засобів зустрічного забезпечення, у зв'язку із чим запропоновано регламентувати право відповідача за своєю ініціативою звернутись із клопотанням до суду із зустрічним забезпеченням позову шляхом внесення на депозитний рахунок суду грошових коштів у розмірі вимог позивача або надання гарантії банку на таку суму.

На підставі аналізу зарубіжного досвіду правового регулювання О. О. Лабань пропонує визнавати забезпечувально-захисним заходом захисту прав та інтересів відповідача подання ним клопотання («захисного документа») про відмову в прийнятті поданих позивачем заходів забезпечення позову або про розгляд судом заяви про вжиття таких заходів виключно в судовому засіданні¹³.

Н. Л. Бондаренко-Зелінська і П. В. Гопкін, аналізуючи окремі питання захисту прав та інтересів відповідача у цивільному процесі відмічають, що однією з необхідних умов ефективності національного механізму захисту прав особи є якісне законодавче регулювання участі сторін у цивільному судочинстві, їх цивільної процесуальної правосуб'єктності, особливостей здійснення процесуальних прав та обов'язків. Автори розглядають питання забезпечення балансу можливостей сторін у цивільному процесі з метою реальної реалізації принципів змагальності та процесуальної рівності, досліджують процесуальні гарантії та засоби захисту відповідача в процесі розгляду та вирішення справ судами, визначають проблеми правозастосування в цій сфері¹⁴.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок.

Незважаючи на об'єктивну численність предметів дослідження цивільної процесуальної науки, не буде перебільшенням казати, що їх переважна більшість безпосередньо пов'язана або дотична до однієї з головних цілей наукового аналізу – формулювання довгострокового прогнозу розвитку сфери цивільної юрисдикції, підвищення ефективності правосуддя у цивільних справах, забезпечення реалізації права на справедливий судовий розгляд і виконання судових рішень. Одним із можливих напрямів руху теорії та практики в цьому контексті є розробка та поліпшення процесуальних гарантій прав сторін у цивільному судочинстві.

Сучасні правознавці досліджують деякі процесуальні гарантії для обґрунтування своєї авторської позиції щодо проблемних питань механізму забезпечення процесуальних гарантій функції правосуддя, реалізації принципів цивільного процесу та впливу на їхній зміст інформаційних технологій, цивільного процесуального статусу, процесуальних строків, процедур перегляду судових рішень і захисту прав та інтересів відповідача та низки інших. У цьому сенсі можна говорити про наявність певної концептуальної основи для продовження осмислення цивільного судочинства та системного вдосконалення цивільного процесуального законодавства з позиції процесуальних гарантій прав сторін.

У порядку цивільного судочинства варто передбачити не лише послідовність здійснення процесуальної діяльності судом, а й забезпечити заінтересованим особам широкі процесуальні можливості щодо захисту своїх прав та інтересів. Йдеться про важливість доктринальної розробки процесуальних гарантій у цивільному судочинстві, в основі якої – теоретичні положення, що розкривають призначення цивільної процесуальної діяльності, головні прин-

цippi та етапи проведення, новітні науково-прикладні підходи щодо її нормативної регламентації та можливості удосконалення цивільного процесуального законодавства.

1. Виноградова А. І. Інформаційні технології та модернізація принципів цивільного судочинства. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2017. № 30. Т. 2. С. 13, 15. 2. Полянський А. Г. Процесуальні гарантії забезпечення функції правосуддя. *Право та державне управління*. 2019. № 3 (36). Т. 1. С. 46. 3. Круквес В. В. Міжнародні стандарти цивільного судочинства: поняття та ознаки. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. Т. 31 (70). Ч. 1 № 2. 2020. С. 90, 93. 4. Дяченко С. В., Зборовська Н. О. Принцип розумних строків у цивільному судочинстві. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2019. № 3. С. 110, 112. С. 110–113. 5. Бойко О. Зміст права на справедливий судовий розгляд. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 5. С. 294, 297. 6. Менюк Д. О. Перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами у цивільному процесі України: дис. ... докт. філософії. Київ, 2021. С. 49, 50. 7. Луспенник Д. Д. Новелізація цивільного процесу позитивно вплинула на судову практику. URL: <https://sud.ua/ru/news/sud-info/124587-novelizatsiya-tsivilnogo-protsesu-pozitivno-vplynula-na-sudovu-praktiku> 8. Ізарова І. О. Теоретичні і практичні засади гармонізації цивільного процесу Європейського Союзу та України: дис. ... докт. юрид. наук. Київ, 2016. С. 10. 9. Ізарова І. О. Теоретичні засади цивільного процесу Європейського Союзу. Київ: ВД «Дакор», 2015. С. 47, 155. 10. Ізарова І. О. Реформа цивільного процесу впродовж періоду незалежності України: нові цілі та засади. Доступ до правосуддя в умовах сталого розвитку: до 30-річчя незалежності України: монографія / за заг ред. Юрія Притики та Ірини Ізарової. Київ: ВД «Дакор», 2021. С. 36. 11. Захарова О. С. Система процесуальних гарантій в цивільному процесі. *Національний юридичний журнал: теорія і практика*. ІЮНІЕ. 2015. С. 47, 48, 49. 12. Рябченко Ю. Ю. Цивільний процесуальний статус як наукова категорія: перспективи впровадження у правотворчість та правозастосування. *Часопис Київського університету права*. 2021/2. С. 166, 168. 13. Лабань О. О. Захист прав та інтересів відповідача у цивільному процесі: дис. ... докт. філософії. Хмельницький, 2020. С. 2–5. 14. Бондаренко-Зелінська Н. Л., Гопкін П. В. Окремі питання захисту прав та інтересів відповідача у цивільному процесі. *Університетські наукові записки*. 2015. № 1 (53). С. 27.

References

1. Vynohradova A. I. Informatsiini tekhnolohii ta modernizatsiia pryntsyviv tsyvilnoho sudochynstva. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Ser.: Yurysprudentsiia*. 2017. № 30. Tom 2. S.13, 15. 2. Polianskyi A. H. Protsesualni harantii zabezpechennia funktzii pravosuiddia. *Pravo ta derzhavne upravlinnia*. 2019 r., № 3 (36) tom 1. S. 46. 3. Krukoves V. V. Mizhnarodni standarty tsyvilnoho sudochynstva: poniattia ta oznaky. *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho. Seriya: yurydychni nauky*. Tom 31 (70). Ch. 1 № 2. 2020. S. 90, 93. 4. Diachenko S. V., Zborovska N. O. Pryntsyv rozumnykh strokiv u tsyvilnomu sudochynstvi. *Pivdenoukrainskyi pravnychyi chasopys*. № 3. 2019. S.110, 112. S. 110–113. 5. Boiko O. Zmist prava na spravedlyvyi sudovy rozghliad. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo*. № 5. 2020. S. 294, 297. 6. Meniuk D. O. Perehliad sudovykh rishen za novoviyavlenymy abo vykluchnymy obstavynamy u tsyvilnomu protsesi Ukrainy: Dys. ... na zdobuttia stupenia doktora filosofii. Kyiv, 2021. S. 49, 50. 7. Luspennyk D. D. Novelizatsiia tsyvilnoho protsesu pozytyvno vplynula na sudovu praktyku. URL: <https://sud.ua/ru/news/sud-info/124587-novelizatsiya-tsivilnogo-protsesu-pozitivno-vplynula-na-sudovu-praktiku> 8. Izarova I. O. Teoretychni i praktychni zasady

harmonizatsii tsyvilnoho protsesu Yevropeiskoho Soiuzu ta Ukrainy: Dys. ... d-ra yuryd. nauk. Kyiv, 2016. S. 10. **9.** Izarova I. O. Teoretychni zasady tsyvilnoho protsesu Yevropeiskoho Soiuzu. Kyiv: VD «Dakor», 2015. S. 47, 155. **10.** Izarova I. O. Reforma tsyvilnoho protsesu vprodovzh periodu nezalezhnosti Ukrainy: novi tsili ta zasady. Dostup do pravosuddia v umovakh staloho rozvytku: do 30-richchia nezalezhnosti Ukrainy: Kolektyvna monohrafiia / za zah red. Yurii Prytyky ta Iryny Izarovi. Kyiv: VD «Dakor», 2021. S. 36. **11.** Zakharova O. S. Systema protsesualnykh harantii v tsyvilnomu protsesi. Natsionalnyi yurydycheskyi zhurnal: teoriia y praktyka. IUNIE 2015. S. 47, 48, 49. **12.** Riabchenko Yu. Yu. Tsyvilnyi protsesualnyi status yak naukova katehoriia: perspektyvy vprovadzhennia u pravotvorchist ta pravozastosuvannia. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava*. 2021/2. S. 166, 168. **13.** Laban O. O. Zakhyst prav ta interesiv vidpovidacha u tsyvilnomu protsesi: Dys. ... na zdobuttia stupenia doktora filosofii. Khmelnytskyi, 2020. S. 2–5. **14.** Bondarenko-Zelinska N. L., Hopkin P. V. Okremi pytannia zakhystu prav ta interesiv vidpovidacha u tsyvilnomu protsesi. *Universytetski naukovyi zapysky*. 2015. № 1 (53). S. 27.

Bandura Volodymyr. A Brief Overview of the State of Scientific Development of the Problem of Procedural Guarantees of the Rights of Parties in Civil Proceedings

Introduction. *One of the possible areas of legislative work is the development and improvement of procedural guarantees of the rights of the parties in civil proceedings. The qualitative reform of justice in civil cases directly depends on the precise definition of the necessary procedural guarantees of the rights of the parties, requirements for the judiciary and the civil procedural form of its implementation.*

The aim of the article. The purpose of this study is to review the issue of procedural rights of parties in civil proceedings.

Results. *Modern legal scholars' study procedural guarantees in terms of the functions of justice, the implementation of the principles of civil procedure and the impact of information technology on their content, civil procedural status, procedures for reviewing court decisions and protecting the rights and interests of the defendant, and a number of others.*

Conclusions. *Despite the objective number of subjects of research in civil procedural science, it would not be an exaggeration to say that the vast majority of them are directly related or tangential to one of the main goals of scientific analysis – formulation of a long-term forecast for the development of the civil jurisdiction, improvement of the efficiency of justice in civil cases, and ensuring the right to a fair trial and enforcement of court decisions. One of the possible directions of theory and practice in this context is the development and improvement of procedural guarantees of the rights of the parties in civil proceedings. The civil court procedure should provide not only for the sequence of procedural activities of the court, but also for broad procedural opportunities for the interested parties to protect and defend their rights and interests.*

The article focuses on the importance of developing the doctrine of procedural guarantees in civil proceedings, which is based on theoretical provisions which reveal the purpose of civil procedural activity, the main principles and stages of its conduct, scientific and applied approaches to its regulatory framework and the possibilities of improving civil procedural legislation.

Key words: *procedural guarantees, principles of civil proceedings, efficiency of justice, Civil Procedure Code of Ukraine, court procedures.*